

Uznání dluhu

Při hodnocení toho, zda lze usuzovat, že plněním dlužník uznává i zbytek závazku, je třeba vycházet z celkového jednání dlužníka. Ustanovení § 407 odst. 3 obch. zák. neukládá dlužníku, aby vyjádřil nesouhlas s výší celkové pohledávky, ani kdy tak má učinit. Nesdělil-li dlužník věřiteli nesouhlas s výší celkové pohledávky, nelze dovozovat uznání i zbytku dluhu, resp. závazku vůči věřiteli. Dlužník není povinen sdělovat věřiteli, že se jedná pouze o dílčí platby a že nehodlá zbytek dluhu doplatit, jestliže dal již před tím jasně najevo, že zbytek dluhu neuznává, a z okolností předcházejícím uhrazení dluhu a z jednání dlužníka (uplatnění vad díla, byť ne podle zákona včasné, návrh na vyřízení věci slevou z ceny díla a požadavek na zaplacení nákladů vynaložených na opravu, resp. dokončení díla jiným subjektem) muselo být věřiteli jasné, že dlužník nehodlá celkovou cenu díla uhradit.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 2914/2015, ze dne 19.1.2016)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobců M. F., místem podnikání H.K., a J. Š., místem podnikání J., oba zastoupeni JUDr. V.S., advokátem se sídlem v P., proti žalovanému D. – pozemní stavby, s.r.o., se sídlem P., zastoupenému Mgr. P.H., advokátem se sídlem v P., o zaplacení částky 1 464 654 Kč s příslušenstvím, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 28 Cm 86/2012, o dovolání žalobců proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. ledna 2015, č. j. 4 Cmo 100/2014-232, tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. ledna 2015, č. j. 4 Cmo 100/2014-232, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Městský soud v Praze, jako soud prvního stupně, rozsudkem ze dne 21. října 2013, č. j. 28 Cm 86/2012-163, uložil žalovanému zaplatit částku 1 464 654 Kč s příslušenstvím a rozhodl o nákladech řízení. Soud prvního stupně při svém rozhodování vycházel z následujících skutkových zjištění. Žalobci se v řízení domáhají zaplacení předmětné částky z titulu smlouvy o dílo uzavřené mezi žalobci a žalovaným, jejímž předmětem byla úprava fasády provozovny McDonald's v Mladé Boleslavi, přičemž žalovaný na fakturu vystavenou žalobci uhradil v 5 platbách 1 300 000 Kč. Žalovaný naopak namítal, že smlouvu o dílo neuzavřel a že požadoval od žalobců vrácení již provedených plateb. Z provedeného dokazování vyplynula následující zjištění.

Žalobci vystavili dne 7. července 2010 fakturu č. FV100310 na částku 2 764 654 Kč, splatnou dne 21. července 2010, za provedení prací stavbě: Restaurace McDonald's Mladá Boleslav. Přílohou faktury je předávací protokol, v němž je uveden popis provedených prací spolu s jednotkami a celkovou cenou. Předávací protokol není žalovaným podepsán. Žalovaný tyto listiny obdržel, o čemž svědčí e-mail ze dne 2. srpna 2010, kterým pracovnice žalovaného K. J. fakturu i protokol přeposlala P. Č. ze společnosti McDonald's a uvedla, že prosí o kontrolu a potvrzení, že je faktura v pořádku. Žalovaný pod variabilním symbolem faktury provedl 5 částečných plateb v rozmezí 3 měsíců v celkové výši 1 300 000 Kč. Na podzim 2010 proběhla schůzka, které se účastnili zástupci společnosti McDonald's P. Č. a A. B. a jednatel žalovaného P. H. Na této schůzce jednatel žalovaného uvedl, že hodlá pohledávku žalobců uhradit a že něco již zaplatil. Písemnou upomínkou ze dne 2. června 2011 požadovali žalobci uhrazení zbylé částky. Dopisem ze dne 8. června 2011 žalovaný sdělil žalobcům, že platby připsané na jejich účet byly zřejmě provedeny nesprávně, což bude podrobena dalšímu šetření. Dopisem ze dne 29. září 2011 vyzval žalovaný žalobce k vrácení částky 1 300 000 Kč s tím,

že faktura byla vystavena neoprávněně, bez smlouvy o dílo a předávacího protokolu.

K tvrzení žalovaného, že dílo neobjednal a že žalobci měli fakturovat společnosti McDonald's, nikoli žalovanému, což dle jeho názoru vyplývá z toho, že na jedné verzi předmětné faktury je v kolonce objednávka uvedeno „p. Č.“, provedl soud důkaz svědeckou výpovědí P. Č. Z jeho výpovědi vyplývá, že žalovaný byl jedním z hlavních dodavatelů staveb společnosti McDonald's a jednou z nich byla i stavba v Mladé Boleslavi. Společnost McDonald's měla s žalovaným uzavřenou smlouvu o dílo, jejímž předmětem byla i úprava fasády na provozovně v Mladé Boleslavi. Cena díla byla žalovanému uhrazena na konci roku 2009, ještě před dokončením celé zakázky. P. Č. bylo známo, že úpravu fasády prováděli žalobci, kteří byli na základě výběrového řízení schválenými subdodavateli. Tuto skutečnost potvrdil i další zaměstnanec společnosti McDonald's A. B. Skutečnosti, že žalobci byli subdodavateli, nasvědčují i listinné důkazy. Konkrétně jde o e-mail ze dne 25. března 2010, v němž pracovnice žalovaného posílá pracovníkovi žalobců podklady k fasádě na Mladé Boleslavi a prosí o cenovou nabídku. A dále o listinu označenou Práce nad rámec rozpočtu, kterou vyhotovil žalovaný a z níž vyplývá, že práce na úpravě fasády byly součástí plnění žalovaného pro společnost McDonald's. Soud prvního stupně uzavřel, že z provedených důkazů vyplývá, že žalobce neměl fakturovat společnosti McDonald's a uvedení jména pana Č. v kolonce „objedávka“ byla pouhou písařskou chybou, neboť je zřejmé, že společnost McDonald's si u žalobců žádné práce neobjednala.

Soud prvního stupně se zabýval tím, zda částečným plněním došlo k uznání zbytku dluhu ve smyslu § 407 odst. 3 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník (dále jen „obchodní zákoník“), který stanoví, že plní-li dlužník částečně na svůj závazek, má toto plnění účinky uznání zbytku dluhu, jestliže lze usuzovat, že plněním dlužník uznává i zbytek závazku. Po zhodnocení důkazů soud prvního stupně dospěl k závěru, že žalovaný svým částečným plněním uznal dluh z faktury č. FV100310, přičemž uznání dluhu zakládá dle § 323 odst. 1 obchodního zákoníku vyvratitelnou právní domněnku, že dluh v době uznání existoval, kterou se žalovanému nepodařilo v řízení vyvrátit. Vzhledem k tomu, že první námitky žalovaného byly vzneseny až po více než 8 měsících od data první platby a blíže specifikovány až 11 měsíců od data první platby, zhodnotil je soud prvního stupně jako námitky účelové, vznesené v reakci na výzvu žalobců k úhradě zbytku dluhu.

K odvolání žalovaného Vrchní soud v Praze jako soud odvolací usnesením ze dne 21. ledna 2015, č. j. 4 Cmo 100/2014-232, rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Odvolací soud v odůvodnění vycházel z právního závěru rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. února 2009, sp. zn. 23 Cdo 4777/2008, dle kterého k uznání dluhu nepostačuje, že dlužník částečně plní závazek, ale musí být naplněna i druhá podmínka, že z takového plnění lze usuzovat, že dlužník uznává i zbytek závazku. Splnění této podmínky dle odvolacího soudu ze skutkových okolností projednávané věci nevyplývá. Dle odvolacího soudu mohl žalovaný na fakturu plnit omylem, což by ovšem nemuselo znamenat neexistenci práva na zaplacení dlužné částky, která by dle odvolacího soudu mohla spočívat v existenci bezdůvodného obohacení žalovaného, pokud jí společnost McDonald's zaplatila za práce provedené žalobci. Odvolací soud dále poukázal na to, že soud prvního stupně zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, neboť soud prvního stupně nepoučil žalovaného o možném odlišném právním hodnocení daného skutkového stavu dle § 118a o. s. ř..

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podali žalobci dovolání, jehož přípustnost dovozují z ust. § 237 o. s. ř. a uvádí, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu. Dovolatelé v souladu s ust. § 241a odst. 1 o. s. ř. uplatnili dovolací důvod spočívající v nesprávném právním posouzení věci. Odvolací soud dle názoru dovolatelů nesprávně posoudil právní otázku spočívající v tom, zda částečným plněním závazku žalovaného došlo k jeho uznání. Svoji argumentaci dovolatelé podpořili odkazem na řadu rozhodnutí Nejvyššího soudu vztahujících se k problematice uznání závazku

částečným plněním. Zároveň uvedli, že rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. února 2009, sp. zn. 23 Cdo 4777/2008 dle jejich názoru nedopadá na tento případ, neboť v citovaném rozsudku šlo o situaci, kdy žalovaná sice plnila část dluhu, ale následně dopisem dala najevo, že zbývající částku platit nehodlá, v tomto případě však žalovaný plnil v několika splátkách a první námitky vznesl až po více než 8 měsících od data první platby, přičemž námitky specifikoval až 11 měsíců od data první platby. Dovolatelé na základě výše uvedeného navrhli, aby dovolací soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření k dovolání uvedl, že se ztotožňuje s rozhodnutím odvolacího soudu a dovolání považuje za nedůvodné a navrhuje, aby dovolacím soudem odmítnuto.

Dovolací soud posuzoval, zda je v dané věci dovolání přípustné a zda jsou splněny zákonem požadované podmínky, zejména náležitosti dovolání.

Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Podle § 241a odst. 1 o. s. ř. lze dovolání podat z důvodu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Nesprávným právním posouzením je omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav (skutkové zjištění). O mylnou aplikaci se jedná, jestliže soud použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo aplikoval sice správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil, popř. jestliže ze skutkových zjištění vyvodil nesprávné právní závěry.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je přípustné a důvodné, neboť odvolací soud se při řešení otázky - zda dlužník uznal zbytek dluhu ve smyslu § 407 odst. 3 obch. zák. plni-li částečně svůj dluh vůči věřiteli aniž předtím, než započal s plněním, či později, nezpochybnil celkovou výši dluhu, ani případně nevytkl vady plnění - odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

Podle § 407 odst. 3 obchodního zákoníku plní-li dlužník částečně svůj závazek, má toto plnění účinky uznání zbytku dluhu, jestliže lze usuzovat, že plněním dlužník uznává i zbytek závazku.

Jestliže odvolací soud s ohledem na zjištěný skutkový stav uzavřel, že částečným plněním závazku žalovaného nedošlo k uznání dluhu, pak se odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. Dle právního posouzení odvolacího soudu nebyla naplněna zákonná podmínka týkající se toho, že z jednání dlužníka lze usuzovat, že uznává i zbytek závazku. Takové právní posouzení považuje dovolací soud za nesprávné.

Dovolací soud ve své judikatuře dospěl k závěru, že při hodnocení toho, zda lze usuzovat, že plněním dlužník uznává i zbytek závazku, je třeba vycházet z celkového jednání dlužníka. Dle rozsudku ze dne 28. dubna 2011, sp. zn. 23 Cdo 1336/2010 nelze uzavřít, že žalovaná částečným plněním uznala zbytek dluhu, když při částečném plnění žalobkyni výslovně nesdělila, že neuznává zbytek dluhu. V řešené věci totiž z celkového jednání žalované již před plněním dluhu (při převzetí díla) bylo možné usuzovat, že dluh neuznává a nemá v úmyslu platit celou částku. Ustanovení § 407 odst. 3 obch. zák. neukládá dlužníku, aby vyjádřil nesouhlas s výší celkové pohledávky, ani kdy tak má učinit. Nesdělil-li dlužník věřiteli nesouhlas s výší celkové pohledávky, nelze dovozovat uznání i zbytku dluhu, resp. závazku vůči věřiteli. Dlužník není povinen sdělovat věřiteli, že se jedná pouze o dílčí platby a že nehodlá zbytek dluhu doplatit, jestliže dal již před tím jasně najevo, že zbytek dluhu neuznává, a z

okolností předcházejícím uhrazení dluhu a z jednání dlužníka (uplatnění vad díla, byť ne podle zákona včasné, návrh na vyřízení věci slevou z ceny díla a požadavek na zaplacení nákladů vynaložených na opravu, resp. dokončení díla jiným subjektem) muselo být věřiteli jasné, že dlužník nehodlá celkovou cenu díla uhradit.

Citované rozhodnutí lze vztáhnout i na případ dovolatelů, byť skutkový stav je zde opačný než ve výše uvedeném případě. Ze skutkových zjištění vyplývá, že žalovaný v několika splátkách hradil část dluhu a z jeho jednání vyplývalo, že má v úmyslu dovolatelům hradit celou částku, což lze dovodit ze svědeckých výpovědí účastníků schůzky konané na podzim 2010. Během této schůzky jednatel žalovaného uvedl, že hodlá pohledávku dovolatelů uhradit a že něco již zaplatil. Jestliže poté žalovaný vznesl první námitky až 8 měsíců po první platbě a uhrazenou částku požadoval zpět až po 11 měsících od provedení první platby, nelze z takového jednání dovodit, že k uznání zbytku dluhu nedošlo, neboť z dosavadního jednání žalovaného bylo možné usuzovat, že uznává i zbytek závazku. Nadto dovolací soud podotýká, že námitky vznesené s takovým časovým odstupem po provedených platbách a učiněné v reakci na výzvu žalobců k uhrazení zbytku částky, lze považovat za účelové jednání žalovaného a nelze je posoudit jako relevantní skutečnost, která by zpochybnila uznání závazku žalovaným, neboť ten svým předchozím jednáním naplnil zákonné podmínky pro uznání závazku dle § 407 odst. 3 obchodního zákoníku, když plnil část dluhu a zároveň z jeho chování a výroků pronesených na schůzce na podzim 2010 bylo možné usuzovat, že uznává i zbytek závazku.

Podobně rozhodl Nejvyšší soud i v usnesení ze dne 29. května 2013, sp. zn. 23 Cdo 2441/2012 či v usnesení ze dne 28. listopadu 2012, sp. zn. 23 Cdo 1572/2012, v nichž dovolací soud konstatoval, že v souladu s dosavadní judikaturou dovolacího soudu je závěr, že dlužník ve smyslu § 407 odst. 3 obch. zák. uznal zbytek předmětného závazku částečným plněním, když před tímto plněním ani později, nezpochybnil fakturovanou cenu díla či provedené práce, ani případně nevytkl vady provedených prací.

Na základě výše uvedeného dovolací soud dospěl k závěru, že odvolací soud ze skutkových zjištění vyvodil nesprávné právní závěry a rozhodl v rozporu s rozhodovací praxí dovolacího soudu.

Dovolacímu soudu tak nezbylo než usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. ledna 2015, č. j. 4 Cmo 100/2014-232 zrušit a věc vrátit Vrchnímu soudu v Praze k dalšímu řízení v souladu s § 243e odst. 2 o. s. ř.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)